מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ניבים נפוצים ולהבין את משמעותם המושאלת
- לתרגל ניחוש פירוש ניב לפי ההקשר במשפט
- להשתמש בניבים במשפטים משלנו בצורה נכונה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – מה פירוש הניב?

1. א – להתחיל שיחה בנעימות
2. א – לכעוס מאוד ולאבד שליטה
3. א – לדבר בכנות
4. א – לוותר ולהפסיק לנסות
5. א – הסיפור כולו לא נכון
6. א – לקבל אישור להתחיל משהו

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – בניב יש משמעות מושאלת, שונה מהמילים עצמן
2. נכון – ההקשר עוזר לנחש את הפירוש הנכון
3. לא נכון – לניב יש משמעות מושאלת, לא רק מילולית
4. נכון – זו המשמעות המקובלת של הניב
5. נכון – זו המשמעות המקובלת של הניב
6. לא נכון – הכוונה שהדבר התיישן ולא רלוונטי יותר

חלק ג׳ – השלימו את הניב

1. ידיים
2. לשבור
3. יצא
4. לב
5. יער
6. ירוק

חלק ד׳ – התאימו ניב למשמעות

- 1 – ג (להתחיל שיחה בנעימות)
- 2 – ד (לכעוס מאוד)
- 3 – ו (לדבר בכנות)
- 4 – ה (לוותר)
- 5 – ב (לקבל אישור)
- 6 – א (להיות עצלן ולא לעזור)

חלק ה׳ – כתיבה יצירתית עם ניבים

1. המשפט מראה הבנה נכונה של משמעות הניב ומשתמש בו בהקשר מתאים
2. התלמיד מסביר שניבים מעשירים את השפה ועוזרים להבין טקסטים ושיחות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד מסביר שמילולית=המילים עצמן, מושאלת=המשמעות האמיתית
- הניב והפירוש תואמים את הרשימה שנלמדה
- התלמיד מזכיר שימוש במילים הסובבות ובמצב כדי לנחש

טיפים להפעלה:

- אפשר לשחק את משחק הלוח בקבוצות לפני מילוי הדף, כדי שהתלמידים יכירו את הניבים בצורה חווייתית
- מומלץ לאפשר לתלמידים להיעזר בדף הפירושים המלא בזמן העבודה על החלק הראשון
- בחלק הפתוח כדאי לעודד שיתוף משפטים בכיתה וליצור דיון קצר על כל ניב

דף תרגול: ניבים בעברית

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ניב הוא ביטוי מיוחד. המילים אומרות דבר אחד, אבל הכוונה היא לדבר אחר. נלמד ניבים ונתרגל אותם.

📖 מילון קטן:

ניב	ביטוי קבוע שהמשמעות שלו שונה מהמילים עצמן
משמעות מילולית	מה שהמילים אומרות ממש, מילה במילה
משמעות מושאלת	המשמעות האמיתית והנסתרת של הניב
הקשר	המשפט או המצב שבו משתמשים בניב, עוזר להבין אותו
לנחש פירוש	להבין ניב לפי המצב שבו הוא מופיע
לשים יד על הלב	ניב שמשמעותו לדבר בכנות
קובייה	כלי שמטילים אותו במשחק הלוח כדי להתקדם

1 חלק א׳ – מה פירוש הניב?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המשמעות של הניב?

א) להתחיל שיחה בנעימות ב) לשבור חפץ קר ג) לקפוא מקור ד) לשחק בשלג

2. מה קורה כשמישהו 'יוצא מהכלים'?

א) לכעוס מאוד ולאבד שליטה ב) לצאת מהבית בלי כלים ג) לסיים לבשל ד) לעזוב עבודה

3. מה המשמעות?

א) לדבר בכנות ב) לשים יד על החזה מכאב ג) להישבע בבית משפט ד) לבדוק דופק

4. מה המשמעות?

א) לוותר ולהפסיק לנסות ב) להצביע בכיתה ג) להתעמל ד) לבקש עזרה בקול

5. מה המשמעות?

א) הסיפור כולו לא נכון ב) מדובר ביער עם דובים ג) מישהו פגש דוב ד) הטיול בוטל

6. מה המשמעות?

א) לקבל אישור להתחיל משהו ב) לראות רמזור ירוק ג) לצבוע משהו בירוק ד) לקבל מתנה

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ניב הוא ביטוי שיש להבין אותו מילה במילה	☐	☐
2	אפשר להבין ניב לפי ההקשר במשפט	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	לכל ניב יש רק משמעות מילולית אחת	☐	☐
4	הניב 'לשבת על הגדר' מתאר מישהו שלא מחליט	☐	☐
5	הניב 'לטמון יד בצלחת' מתאר מישהו עצלן שלא עוזר	☐	☐
6	הניב 'אבד עליו הכלח' מתאר דבר חדיש ומודרני	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את הניב

השלימו את המילה החסרה.

1. כשדן ראה את החידה הקשה הוא הרים _____ ונתן לחבר לנסות

2. אחרי הריב הגדול, אמא ואבא החליטו _____ את הקרח ולדבר בנחת

3. הוא כל כך כעס שהוא _____ מהכלים

4. המורה אמרה שהיא מדברת בכנות, יד על ה _____

5. השמועה התבררה כשקר - לא דובים ולא _____

6. הפרויקט קיבל אור _____ מהמנהלת

4 חלק ד' – התאימו ניב למשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשבור את הקרח	___	**א.** להיות עצלן ולא לעזור
2. לצאת מהכלים	___	**ב.** לקבל אישור
3. לשים יד על הלב	___	**ג.** להתחיל שיחה בנעימות
4. להרים ידיים	___	**ד.** לכעוס מאוד
5. לקבל אור ירוק	___	**ה.** לוותר
6. לטמון יד בצלחת	___	**ו.** לדבר בכנות

5 חלק ה' – כתיבה יצירתית עם ניבים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שני ניבים מתוך הרשימה וכתבו לכל אחד משפט משלכם שממחיש את המשמעות שלו

2. הסבירו במילים שלכם למה כדאי להכיר ניבים בשפה העברית

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין משמעות מילולית למשמעות מושאלת בניב?

כתבו ניב אחד ואת פירושו הנכון

איך אפשר לנחש את משמעות הניב לפי ההקשר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀